

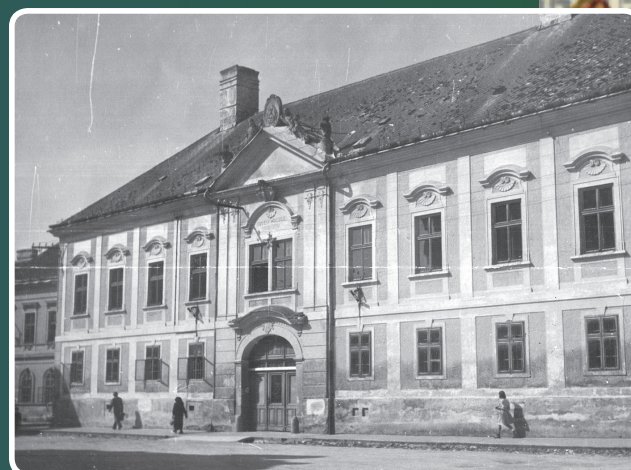
ONLINE VETÉLKEDŐ • FELADATLAP

Felnőtt – 2. forduló

I. feladat

A veszprémi barokk házak legszebbjei közé tartozik a Várban található Dubniczay-ház. A palotát Dubniczay István kanonok építtette 1751-ben. Az idők során többször átépítették. Dubniczay püspöki parancsra egytraktusos, egyemeletes házat építtetett, melynek szimmetrikus ablaktengelyes, timpanonos oromdíszén két angyal tartja a Jó Tanács Anyjának képét. A ház oromzatán olvasható az építető jelmondata, alatta pedig a családi címer és az 1751-es évszám látható. Az épületet eredetileg manzárdtető fedte, ez azonban az emeleti ablakokkal együtt egy tűzvészben elpusztult. A 18–19. században az épület termei gazdag kifestést kaptak, amelyeket a műemléki feltárás után helyreállítottak.

1. Mi az építető jelmondata, amely az oromzaton olvasható?
2. 1857-ben mi volt az épület házszáma és a telekszám? (A feladat megoldásához használja a Térképvándort!)
3. 1898-ban ki volt a ház tulajdonosa, és hány ablaka volt összesen az épületnek? (A feladat megoldásához használja a Térképvándort!)
4. Mi az épülethez tartozó telekjegyzőkönyv száma? (A feladat megoldásához használja a Térképvándort!)
5. Kinek a nevében és ki írta a telekjegyzőkönyvhöz csatolt meghatalmazást? (A feladat megoldásához használja a Térképvándort!)

II. feladat

1. Ki kezdte el építtetni és mikor a püspöki palotát?
2. Sorolja fel azokat a művészeket, akik a püspöki palota belső tereinek kialakításában, díszítésében részt vettek!
3. Hogy hívták azt a veszprémi szobrászművészt, akinek a Ferenc József 1908. évi hadgyakorlatának emlékére készített bronz domborműve a püspöki palota lépcsőházának falán látható?
4. Ki volt az a veszprémi püspök, aki az Árpád-házi Szent Margit templomot építtette?
5. Veszprém város 1926. évi házjegyzékében mi volt a házszáma és a helyrajzi száma az épületnek? (A feladat megoldásához használja a Térképvándort!)

III. feladat

1. Mikor építették a mai Óváros tér 3. számú házat?
2. Melyik két címer díszíti az épület oromzatát?
3. Ki vásárolta meg 1902-ben a házat és mi volt a foglalkozása?
4. Mi a keltezése a ház átalakítására és tatarozására kért építési engedélynek?
(A feladat megoldásához használja a Térképvándort!)
5. 1941-ben újabb munkálatokat végeztek az épületen. Ki volt az átalakítás tervezője és mit ábrázol a tervrajz?
(A feladat megoldásához használja a Térképvándort!)
6. 1942-ben ismét építési engedélyt nyújtottak be Veszprém város polgármestere felé az épület tulajdonosai. Milyen tárgyban kelt az ügyirat? Mikortól engedélyezte az átalakítás utáni épületrész használatát dr. Nagy László polgármester?
(A feladat megoldásához használja a Térképvándort!)

IV. feladat

Veszprém első gyógyszertára már a 18. század közepén működött. A patika tulajdonosa a Francz család volt. Ádám a nagypapa, György a fia és az unoka, Károly alapozták meg a patika jó hírét. A gyógyszertár eleinte még a Várban állt, de a 19. század elején a jelenlegi helyére költözött.

1. 1857-ben hol állt a patika és mi volt a telekszáma?
(A feladat megoldásához használja a Térképvándort!)

A patikát ekkor Ferenczy Károly vezette. 1868-tól a városban elsőként árulta az akkor újdonságnak számító szódát. Emellett saját termelésű somlói borát is megvehették a patikaszerke mellett az ide betérők. Elismert borásznak számított, borával külföldi díjakat is nyert.

2. Van-e rokonság a Francz családdal? Ha igen, magyarázza meg!

Ferenczy Károly hét gyermeke közül senki nem vitte tovább a gyógyszerészhivatást, ezért 1898-ban megvált szeretett patikájától. Ezután a gyógyszertár többször is gazdát cserélt, míg 1911-ben egy zalaegerszegi gyógyszerész vásárolta meg.

3. Ki volt a vásárló?

Az ő vezetése alatt ismét virágkorát élte a gyógyszertár. A család szalonjában püspökök, katonatisztek, színészek teáztak, vagy fogyasztották híres gyomorkeserűjét. A feleség nevelte a két gyermeket, Elemért és Mártát. A közeli színházból is gyakorta betértek a színészek beszélgetni a gyógyszerésszel és meginni egy kupicával a híres Napóleon likőrijéből.

1929-ben renoválták az épületet és egy laboratóriumot is építettek a patikához.

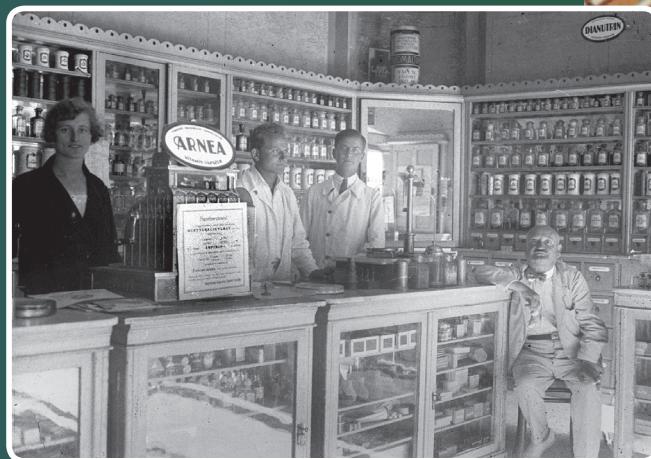
4. Ki kérte az építési engedélyt és ki volt a tervező? Használja a Térképvándort!

A családfő 1929-ben elhunyt. Ugyan a család fia megszerezte a gyógyszerész diplomát, de mégsem ő vitte tovább a patikát. Elemér Budapesten élt. Kipróbálta a filmezést, műkorcsolyázott, autóversenyzett, teniszezett és tehetségesen játszott az orgonán is.

5. 1929 után Karabélyos Endre vezette a patikát, aki korábban segédként dolgozott ott. Hogyan kötődött a családhoz?

Az 1930-as évek közepén a gyógyszertár új berendezést kapott. 1942-ben egy világító reklámtáblát is elhelyeztek az épületen.

6. Ki volt az építtető és milyen neon reklámot használtak? Használja a Térképvándort!
7. Milyen épületet mentett meg a patika vezetője 1945-ben?

A gyógyszertárat 1945 után államosították, a patika feletti lakásból is csak két szobát használhatott a család, akik 1980-ig éltek ott.

A patika 1996 októberében vette vissza régi nevét.

V. feladat

Az 1909-ben megnyitott Óvári Ferenc utca még 1927-ben is foghíjas volt. A város a két épület közötti üres telekre akarta felépíteni a mozgófilmszínházát.

1. Az üres telek mellett milyen épületek álltak már az utcában 1927-ben? Mi volt az üres telek helyrajzi száma? (A feladat megoldásához használja a Térképvándort!)

Addig is, hogy a veszprémiek ne maradjanak mozi nélkül, az 1908 őszen megnyílt kőszínházban kezdték el a filmvetítéseket. A mozi bevételeit a színház építésére felvett kölcsön törlesztésére fordították.

2. Ki működtette a kőszínházban a mozit?

A színház alagsorában az első filmvetítést 1908. október 17-én tartották. 1929-re készült el az új, önálló mozgófilmszínház terve. Végül a tervezéssel a helyi városi főmérnököt bízták meg.

3. Ki volt az épület tervezője? Hol lakott Veszprémben?

A kivitelezésre 1929 májusában 4 ajánlat érkezett, amiből Csomay Kálmán helyi építőmester ajánlatát fogadták el. Az építkezés legnehezebb részének az alapozás bizonyult a közelben húzódó Ördög-árok miatt. Csomay vasbeton szerkezettel tette biztonságossá és teherbíróvá az alapot. 1930-ra elkészült az új mozi.

4. A színház alagsorában mikor tartották az utolsó vetítést?

Az új moziban 550 férőhelyes nézőtér épült. Az első üzemeltetője Zappert Ernő siófoki lakos volt.

5. Mi volt a mozi neve?

Az első filmvetítésre 1930. november 13-án került sor, ahol a város vezetése mellett a sajtó képviselői is szép számban jelen voltak. Az újságokban megjelent cikkek mind nagy elismeréssel írtak a moziról és annak berendezéséről. A helyi újságban a későbbiekben is mindig megjelentették a moziműsort.

6. Mi díszítette az épület homlokzatát?

Az épület második emeletén két lakást alakítottak ki. Az egyik négyszobás lakást a város polgármestere dr. Berky Miklós, a másikat Szigethy Ferenc főszámvevő bérelte.

1949-ben államosították a mozit, de a vetítések tovább folytatódtak. A mozi nevét azonban megváltoztatták.

7. Mire változott a mozi neve?

1982-ben végleg bezárta kapuit a mozgófilmszínház a Népköztársaság utcában.

VI. feladat

1. Hogy hívták azt a híres éttermet, sörözőt, amelyekre az alábbi leírás megfelel?

„Az épület a 19. század közepétől 1932-ig vendégfogadóként, kávéházként és étteremként működött. A város egyik legnagyobb éttermének és szórakozóhelyének fénykora Kovács Lajos vendég-lős időszakához kötődik, aki 1932-től 1945-ig volt a söröző és étterem tulajdonosa. Kovács Lajos az 1938-as Szent István év tiszteletére átalakíttatta az étterem belső tereit, hogy a város és környékének történelmét és látványosságait bemutató vendégfogadója legyen. A söröző és étterem nemcsak a veszprémi lakosoknak, hanem a városon átutazó vendégeknek is fontos találkozóhelye lett.”

2. Kik voltak a tervezői a ház 1939-es átépítésének?

(A feladat megoldásához használja a Térképvándort!)

3. 1857-ben melyik két utca találkozásánál állt az épület?

(A feladat megoldásához használja a Térképvándort!)

A vendéglátóhely boxaiban a veszprémi ősi mesterségek (kőfaragó, kőműves, szűrszabó, gelencsér, csutorás) címereit és szerszámaikat jelenítették meg kovácsoltvas cégérek és rajzok segítségével. Az épület festett üvegablakaira az Árpád-ház címere, Veszprém város és Veszprém megye címerei, a király és királyné ábrázolása, valamint az ősi serfőző címer került. A vadászterem falain Benyovszky István festőművész képei mutatták be a város történelmi korszakait. A söröző boxaiba szánt rajzokhoz rövid verseket is írtak, amelyek nemcsak a város és környék történelmi és földrajzi nevezetességeit, érdekességeit említik meg, hanem a sör fontos szerepére is utalnak.

4. **Kreatív feladat:** Írjon egy rövid verset, amelyben a város vagy környék történelmi vagy földrajzi nevezetességeit megemlíti!

Inspirációként ajánljuk a következő, eredeti levéltári dokumentumokat:

https://mnl.gov.hu/mnl/veml/hirek/veszprem_megye_kincsestar_20_komlo_arpa_eg_aldasa_a_veszpremi_hungaria_sorozo_1939

Irodalom

<https://mnl.gov.hu/mnl/terkepvandor/haztortenetek>

<https://hetifortepan.capacenter.hu/fekete-sas-patika-veszprem/>

Molnár Jánosné: Mesélő házak, Veszprém, 2019.